

Landskap: Småland Upptecknat av: E.A. Johansson
 Härad: S. Möre Adress: Algots Holmström
 Socken: Vissefjärda Berättat av J.A. Strand
 Uppteckningsår: 1933 Född år 1851 i Vissefjärda

Uppteckningen rör

Sagesmannen	sid. 1.
Dödingaben	" 2.
Frieri	" 3.
Ringning vid begravning	" 4.
Självspillingars begravning	" 7.
Begravning av dödfött barn	" 8.
Begravning	" 9.
Vårfrudagen	" 10.
Kyndelsmässan	" 11.
Första sommardagen	" 12.
40 martyrer	" 13.
Så ärtor	" 14.
Hugga skog	" 15.
Klädsel i fastan	" 16.
Brännvinspengar	" 17.
Knektens underhåll	" 18.
Tideräkning	" 19. S:a sid.

Skriv endast på denna sida!

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Sagesmannen.

J.A. Strand är född i Vissefjärda år 1851.

Under flera år var han soldat vid Kalmar regemente och bodde då fortfarande kvar i Vissefjärda. Senare flyttade han till Åbyholm i Sillhövda och där är han fortfarande bosatt. Han förefaller pålitlig och har god reda på sig.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Dödingaben.

Något som de använde förr för allting var dödinga ben. I pengapungen hade en del en liten flis, det var för tur med pengar. Andra hade i väggarna för att de inte skulle ha ont av vägglöss.

En käring i Stolpabäck hade till och med bundit ett ben om halsen på sin ko för att inte leda käringar skulle kunna ta mjölken och det är inte mer än 60 år sedan och det såg jag själv.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Frieri.

När min far friade till mor, så hade han en böneman.
Det var vanligt förr. För det mesta var de nog överens
förut, men de skulle likväl ha en böneman, som kom
och framförde ärendet. Bönemannen skulle sedan ha en
skjorta för sitt besvär.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Ringning vid begravning.

När de skulle ringa efter en död för var det så mycket om och men. Då drog de av på morgonen med en hopper karlar, ju större bonde dess fler. Lön fick de för ringningen i brännvin, ring brännvin, som den som var närmast i släkt med den döde skullebestå, ett halvstop eller så. Före ringningen fick han också anmäla dödsfallet till prästen.

Sen begynte de då att ringa. Mellan 12-1 fick ju ingen ringa det är ju bara för de kungliga. I Sillhövda var det mellan 10-11 mest. Var det nu en fattig så var man inte så viktig om tiden, men var det en rik så började man gärna en bra stund efter 10, så man var färdig så där

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

11.15 eller 11.30 och då kunde man hålla på ända till en 55 min. om man bara hade råd att betala. Se i Sillhövda fick de den lilla klockan i 15 min. fritt då ringde kyrkoväktarn, men ville de ringa längre och det gjorde de som bara hade råd fick de det och det med både stora och lilla klockan. Det kostade för 2 klockor 2 kronor i halv timma och 3 kronor för $\frac{3}{4}$ timma och ändå mer om de ville ringa längre. Och det hörde man så väl vid ringningen om det var en fattig eller en rik som dött.

I Vissefjärda var det fri ringning, bara det att de som ville ringa länge fick ge 1 krona till tornkassan. I 5 min. ringdes det för en fattig och det var fritt.

För en självspilling eller rackare eller en trolsk person ringdes det inte alls, och för en svagsint, var

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

det varske sång eller klang och inte var det ringning heller
för ett dödfött barn eller ett odöpt.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Självspillingars begravning.

7

En självspilling eller en rackare fick inte någon riktig begravning, hans kista släpades över muren en kväll när solen gått ner och sedan fick prästen gå dit och läsa en kort bön över liket när han själv ville, förr kunde till och med häva ner en sådan i ett kärr eller vid en väg eller så, det vet jag det vrok ner en i skogskanten oppe vid Förlångsö, en som de trodde hade gjort en del sedan hov de en hoper sten över.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Begravning av dödfött barn.

8

Ett dödfött barn grovs ner jämte ett annat lik vid sidan i samma grav, det fick man gå ner med på lördagskvällen och holka ur lite vid sidan i en grävd grav och där sätta ner kistan. För ett sådant var det tyst begravning med kort bön af prästen. För odöpt barn var det också tyst begravning.

4697

Begravning.

En sed vid begravingar som de har haft här till allra sista tid är att de som har hört till sorgehuset inte har fått vara samman med de andra gästerna under begravingen åtminstone inte före jordfästningen och på den var de inte heller med, de skulle vara hemma och sörja och var i ett rum för sig själva.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Småland
Småro
Värmland
1893

4697

Vårfrudagen.

1898. C. A. Hansson
11-11-11 Kolsjö

Per J. A. Strand
Född 1851 i Tiseljärva

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Vårfrudagsnatten la' tranan ljus i säng d.v.s. då skulle man kunna lägga sig vid dagsljus den kvällen, vid vårfrudagen började de också att äta merafton, den varade sedan till mickelsmäss då drogs den in igen.

Vårfrudagsnatten kallades också hornarsanatt. Då la' de hornbitar i sängen hos folk, somliga lade förresten också dit igelkottar och all möjlig bråte --- och sedan om de hade legat på horn sa' de att de hade horn i arsen och kallte dem vid öknamn som " hornars " och så.

4697

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kyndelsmässan.

Vid kyndelsmäss var det halvfodrat, sa' de.
Då plögade fruntimrena förr klä sig i rött, det var som
en glädje dag för dem och då hade de det alltid som
lite festligt, det var halv helgdag liksom för dem.

11

Småland
Länne
Tillsammans
— 1938 —

4697

Uppg. k. p. 900
W. G. K. K. K.
W. G. K. K. K.
7. 1851

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Första sommardagen.

Första sommardag var första maj, då drack man mærg
i benen också.

4697

40 martyrer.

Frös det 40 Martyrer, så frös det sedan i fyrtio
dar efteråt och blev det något över av de 40 nätterna
så kom det igen under järnnätterna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

4697

Så ärtor.

Så ärtor skall man göra i ned. Sår man i ny blommar
de bara och sår man i fullt ny så blommar de så länge
de står ute.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

4697

Hugga skog.

Hugga skog skulle man göra i nedanet före jul, då stog träet stilla och det virket gav sig inte.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

4697

Klädsel i fastan.

Klädseln i fastan förr om söndagarna var alltid svart och vitt förr fruntimerna, ävenså alla böndagar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

4697

Brännvinspengar.

Brännvinspengar räknades för orättfärdiga pengar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

4697

Knektens underhåll.

Då jag staddede mig till knekt i Vissefjärda så var mitt kontrakt: Torp skulle jag ha och sedan: 2 kor, 2 får, 1 skäppa malt, julakost och julasovel, 6 skålpund ull, 6 skålpund 24 mål vid, 600 kärvar björklöv, och dragare till öken, samt första året hö och inbärgning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

4697

Tideräkning.

Förr var året indelat i trettingar. Vid jul begynte en och varade till varfet, så från varfet till midsommar, den tredje från midsommar till mickelsmäss och från mickelsmäss till jul var den fjärde.

6 april, gamle varfedan, gick en tretting in, då började veckotalet en med 13 *veck* och höll på till 5 ~~en~~ *veck*, sen följde man inte veckotalet längre, sista veckan kallades dock int *veck*.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19